

Anne B. Ragde

**PERINTÖ-
TILA**

Jammi

Rakastettu Berliininpoppelit jatkuu

Anne B. Ragde:

BERLIININPOPPELIT-SARJA:

Berliininpoppelit (2004, suom. 2007)

Erakkoravut (2005, suom. 2008)

Vihreät niityt (2007, suom. 2009)

Perintötila (2016, suom. 2017)

Satunnaista seuraa (2009, suom. 2011)

Aion tehdä sinut onnelliseksi (2011, suom. 2013)

Anne B. Ragde
PERINTÖTILA

Suomentanut
Katriina Huttunen

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Teos on suomennettu Pohjoismaiden ministerineuvoston tuella.

This translation has been published
with the financial support of Nordisk Ministerråd.

Lainauksen H. C. Andersenin sadusta *Pieni merenneito*
on suomentanut Renne Nikupaavola.

Norjankielinen alkuteos *Alltid tilgivelse* ilmestyi 2016.

Copyright © 2016 Forlaget Oktober A/S

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2017

Painettu EU:ssa

ISBN 978-951-31-9451-2

1

KÄYTÄVÄSSÄ OLI aivan hiljaista.

Hän istui nojatuolissa kumartuneena sylissään olevan avoimen kirjan ylle. Lukulampusta lankesi kirjan sivuille täsmällinen valokeila, ja hän oli niin syventynyt tekstiin, että säpsähti kun oveen koputettiin. Silti hän sai painettua oikean peukalonkynensä siihen kohtaan, missä oli menossa. Hän oli jäänyt keskelle lausetta.

– Niin, hän sanoi.

Nuori naishoitaja avasi oven ja astui sisään äänettömillä kumi-pohjaisilla kengillään.

– Hei, olen Marthe, nainen sanoi ojentaen kätensä.

Hän katsoi kirjaa ja pani vasemman peukalonkynnen siihen, missä oikea oli juuri ollut ja ojensi naiselle kätensä. Se oli hankalaa, sillä hänen oli pakko pitää sormeja tiukasti kirjan sivua vasten, jotta kirja ei valuisi sylistä, mutta hän vaihtoi kättä heti kun nainen irrotti otteensa.

– Anteeksi, taisin häiritä, hoitaja sanoi.

– Niin, ei... minä... ei hätää.

– Olen täällä uusi ja halusin vain käydä tervehtimässä, hoitaja sanoi. – Minulla on tänään ensimmäinen yövuoroni. Sinähän olet Tormod Neshov?

– Kyllä.

– Näin listasta, ettei sinulle ole määrätty mitään lääkkeitä.

– Ei olekaan.

– Jopas nyt jotakin. Ei edes unilääkettä?

– Ei.

– Olet siis terve kuin pukki, hoitaja sanoi.

– Olen vanha, hän sanoi.

– Et vielä kovinkaan vanha, hoitaja sanoi. – Kohta vasta kahdeksankymmentäviisi. Miten kauan olet ollut täällä?

– Kesällä tulee neljä vuotta. Miksi kysyt tuollaista? Kyllä minä saan olla täällä. Täällä minä...

– Totta kai saat olla täällä. Kunhan vain juttelen, ymmärrät-hän. Mitä sinä luet?

– Terbovenista.

– Ai. Mikä se on?

– Hän on... hän on eräs mies.

– En sitten häiritsekään sinua enempää. Sinähän hoidat ilta-toimet itse, hampaiden pesun ja muun?

– Kyllä.

– Kaikki muut ovat menneet nukkumaan, kello on melkein yksitoista. Ainakin voin ottaa päiväpeiton pois. Ja vetää verhot ikkunaan.

– Ei. Ei verhoja.

Kun hoitaja oli sulkenut oven perässään, Tormod vilkaisi kirjan sivua, nosti sitten katseensa, otti lukulasit päästä ja katsahti ikkunasta ulos. Ulkona oli pimeää eikä mitään nähtävää, mutta huomenna siellä avautuisi taas Byneslandetin avara maisema, joka aaltoili loppupalven harmaissa ja ruskeissa väreissä kohti Trondheiminvuonon suuta.

Hän sulki kirjan ja ummisti silmänsä. Kylläpä se hoitaja oli kysellyt ja udellut. Eikö vanhana oleminen riittänyt? Pitikö vielä olla sairaskin?

Ei. Margido oli vakuuttanut monta kertaa, että hänellä oli täällä nyt pitkäaikaispaikka. Hoitaja oli vain uusi ja utelias. Ja nuori, ei tiennyt edes, kuka Terboven oli. Ei mitään hätää.

Tormod avasi hitaasti kirjan ja löysi oikean sivun. Lukulampun valo näytti kynnen syvän painauman varjon. Huomenna hoitajalla ei olisi mitään kysyttävää. Nyt hän tiesi kaiken, mitä hänen tarvitsi tietää Tormodista, ja Tormod saisi jatkaa lukemista.

– TÄMÄ ON NIIN kammottavaa, Krumme, etten saa sanaa suus-tani! Katso tätä! Katso nyt, miten hirveän kauhean kamalaa!

Ruokapöydällä oli pino paksuja sisustuslehtiä, jotka Erlend oli ostanut kotimatalla. Hän oli törsännyt, koska kulut menisivät joka tapauksessa toimiston piikkiin. Näitä lehtiä tarvittiin inspiraation hakemiseen ja uusien muotoiluhorisonttien avartamiseen. Tässä tapauksessa kävisi kuitenkin päinvastoin. Hän heilutti yhtä lehteä Krummen edessä.

– Mikä siellä nyt on niin hirveää kauhean kamalaa? Krumme kysyi selin häneen.

Krumme puuhasi lieden ääressä erinäisten kattiloiden kimpussa, kuten hänellä oli aina tapana tähän aikaan. Heillä oli tarkoitus syödä illallista kaikessa rauhassa sen jälkeen kun lapset oli pantu nukkumaan. Hän kääntyi velvollisuudentuntoisesti vilkaisemaan lehteä mutta niin nopeasti, ettei tietenkään ehtinyt nähdä yhtään mitään.

– Katso nyt, Krumme!

– Isi, lisää tuoremehua, Nora sanoi.

Krumme katsoi uudestaan mutta yhtä ärsyttävän nopeasti kuin äskenkin.

– Näen vain kauniita kuvioita, Erlend. Miksi kiihdyt tuolla tavalla? Ajattele sydäntäsi.

– Niin, näet kuvioita, mutta entä materiaali, Krumme!

– Lisää tuoremehua, isi!

– Minulle myös, Ellen sanoi.

– Se on muovia! Matot ovat muovia! Erlend sanoi. – Muovisia räsymattoja! Ajatella, ne ovat taas tulossa muotiin. Jo pelkkä ajatus hirvittää minua, olkoonkin että kuviot ovat hienoja. Puitavaa. Käänny tulevassa haudassani.

– Isä! Isi ei kuuntele! Haluan lisää tuoremehua! Nyt! Nora sanoi.

– Minä myös, Ellen sanoi.

Krumme haki tölkin juomajääkaapista, jossa samppanjan, oluen ja blandinkien seassa oli tätä nykyä sulassa sovussa myös tuoremehua, maitoa ja smoothieja.

– Et saa panna siihen vettä! Nora sanoi.

– Totta kai siihen pannaan vettä, Krumme sanoi ravistellen tölkkiä voimakkaasti. – Muuten siinä on paljon sokeria, kuten hyvin tiedät, kulta.

– Minähän rakastan sokeria, Ellen sanoi.

– Siinäpä olikin päivän pommi, Krumme sanoi. Hän avasi vesihanan ja juoksutti vettä ennen kuin otti lapsilta lasit.

– Pommi? Sellainenko kuin telkkarissa? Leon kysyi ja nosti katseensa Aku Ankasta. Hän ei tietenkään osannut vielä lukea, mutta hän selasi lehden aina hitaasti läpi samalla kun söi väli-palansa. Nora ja Ellen katsoivat iPadista Frozenia hyvin hiljaa, koska he olivat nähneet sen monta sataa kertaa Erlendin suureksi ärsytykseksi. Hän vain oli lakannut sanomasta mitään, peli oli jo menetetty, mutta onneksi hän päihitti Disneyn version aidolla, H. C. Andersenin kirjoittamalla tarinalla.

– Ei suinkaan, Leon, aikuiset vain sanovat niin, Erlend sanoi.

– Muistatko muuten, mikä Hessu Hopo on norjaksi?

– Muistan! Langbein eli Pitkäsääri! Leon sanoi nauraen.

– Vaikka sillä on niin lyhyet sääret!

– Muovimattoja, Krumme. Ne ovat sietämättömiä. Tiedätkö, mitä mieleeni tulee kun ajattelen muovimattoja?

– Voin kuvitella yhtä ja toista, niin että miten ihmeessä osaisin...

– Haljenneet, paljaat kantapäät. Hän käytti terveyskenkiä ja osti joka vuosi uudet, ja voin vanhoa, että ne eivät näyttäneet erityisen terveellisiltä, Krumme. Niissä oli rei'itetty kärki, jotta jalkahiki pääsisi ulos, ja kärjet olivat kanelinväriset, ellen väärin muista. Hän seiso keittiössä työpöydän tai liedan ääressä juuri niin kuin sinä nyt, ja minä istuin ruokapöydässä odottamassa voileipää tai

syömässä sitä. Näin vain ne hoitamattomat, harmaat kantapää, joissa oli pystysuoria ja vereslihalle menneitä halkeamia. Terveyskenkien alla oli raidallinen muoviräsymatto. Siinä oli punaisia, mustia ja valkoisia raitoja, ja se oli täynnä tahroja ja ruoantähteitä.

– Oletan, että puhut...

– Iljettävästä äidistäni, kyllä. *May she rest peaceless.*

– Mikä on iljettävä? Leon kysyi.

– Erlend, kuules nyt. Pienilläkin padoilla on korvat. Montako kertaa minun pitää sanoa siitä, mussukka? Se on vain yksi aikuisen sana, Leon, enkä tiedä, mitä se merkitsee tanskaksi. Älä ajattele sitä, kulta.

– Näiden suunnittelija on jopa saanut muotoilupalkinnon! Ruotsalainen! No niin, sehän selittää paljon. Joku Anna Becker on saanut muotoilupalkinnon muovimatoista! Aivan uskomatonta. Ihan kuin voitaisi Bocuse d’Orin ruokalajista, joka on tehty perunankuorista.

Krumme nauroi ääneen.

– Olet helvetin hyvä kiihtymään tyhjästä, Erlend.

– Isä sanoi helvetti! Leon huusi.

– Niin sanoi! Nora huusi, ja Ellen nyökytteli.

– Pienilläkin padoilla on korvat, Krumme. Nyt sinun pitää pestä suusi vedellä ja saippualla.

– Joo! Joo! Niin pitää! Isä! Sinulta pestään suu! Isi on sanonut niin!

– Isinne sanoo paljon kaikenlaista.

– Mutta isä! Sinun on pakko!

– Siinä tapauksessa pesen maidolla, Krumme sanoi.

– JOOOO! lapset kiljuivat yhteen ääneen.

– Hyväksytytty, Erlend sanoi. Krumme inhosi maitoa ja oli sitä mieltä, että maito oli vain lapsia, vasikoita ja joitakin kastikkeita varten. Krumme haki maitotölkin ja lasin, kaatoi lasiin tilkan ja kulautti sen suuhunsa. Hän ei kuitenkaan nielaissut sitä, vaan alkoi kurlata voimakkaasti silmät kiinni. Lapset istuivat hiirenhiljaa ja seurasivat jokaista liikettä. Eikä Krumme tuottanut heille pettymystä.

Kurlaamisen jälkeen hän syöksyi, mikäli pieni pyöreä mies pystyi syöksymään, Erlend ajatteli, käsiään hui-toen kohti pesuallasta, sylkäisi pois kaiken maidon, ulvoi kovalla äänellä ja työnsi suunsa vesihanan alle.

– ÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄ! hän toisti kerta toisensa jälkeen huuhtelujen välillä. Lapsia nauratti niin, että he valuivat keittiötuoleilta lattialle.

– Kylmä maitohan on ihanaa! Se on ihanaa! Nora huusi.

– Niin on! Ellen huusi.

– Eikä ole, Krumme sanoi. – Ja v... on.

– Onpas, Erlend sanoi. – Suloiset pikku tyttömme ovat ymmärtäneet sen.

– Mutta ei poika, Leon sanoi. Hänkään ei pitänyt maidosta. Silti hän joi lasillisen silloin kun käskettiin, jotta kasvaisi ja saisi vahvat luut ja hampaat. Kuten Krumme sanoi, jos hän harasi vastaan: Pienillä lapsilla on maitohampaat, koska heidän on juotava maitoa. Kukaan ei ole ikinä kuullutkaan tuoremehuhampaista.

Erlend oli väittänyt, että maito ja voileivät olivat hyvää ja sopivaa ravintoa lapsille. Välipalalla heille annettiinkin luomujauhoista leivottua leipää, leivänpäällisiä ja juomaksi tuoremehua tai maitoa. Iltapalaksi he saivat kaurapuuroa ja hedelmiä, myös silloin kun olivat äitiensä luona. Puuroa oli helppo keittää, ja se oli terveellistä. Kaurahiutaaleet olivat tietenkin luomua.

Erlend oli opettanut Jythen leipomaan leipää. Jytte ja Lizzi olivat synnytykseen saakka eläneet yksinomaan limpun ja Hattingin esikypsennettyjen sämpylöiden varassa, mutta sekä Krumme että Erlend muistuttivat, ettei ruoka ollut lapsille vain ruokaa, se oli tärkeää rakennusainetta, jonka varassa lapsista kasvaisi aikuisia. Kolme aikuista.

– Missään ei säästellä! Krumme sanoi aina painokkaasti. Silloin kaikille kävi selväksi, että hän oli tosissaan ja että hänellä myös oli varaa olla sanojensa mittainen.

Erlend rakasti Krummen paatosta. Hänelle tuli siitä turvalinen olo, ja hänestä tuntui kuin hän seisoi ison laivan kan-

nella. Krumme oli kapteeni ja hän ensimmäinen perämies. Heillä molemmilla oli tyylikkäät univormut, joissa oli kultaisia nauhoja ja nappeja ja natsoja, ja heidän valkoisten koppalakkiensa kiiltävien lippojen yläpuolelle oli kirjailtu kulturalangalla ankuri.

Eivät he silti hysteerikkoja olleet. Keittiön kaapissa oli myös Nutellaa, ja elleivät he saaneet käsiinsä luomujuustoa, he ostivat tavallista, joka luultavasti oli terveydelle haitallista, ja sama koski myös lihaa. Tämä oli oivallinen tasapaino.

Arkipäivisin lapset eivät syöneet kotona päivällistä, sillä he kävivät yksityisessä päiväkodissa, jota Erlend sanoi suorastaan sikamaisen kalliiksi. Krumme ja Erlend eivät saaneet edes ryhmälennusta, vaikka kaikki heidän kolme lastaan olivat siellä. Tinkiminen ei kuitenkaan kannattanut, sillä jonotuslistat olivat hillittömän pitkät, ja he olivat saaneet paikan vain sillä perusteella, että johtaja, joka oli myös päiväkodin osakas, piti heidän perheensä koostumusta erittäin mielenkiintoisena ja kiehtovana ja halusi kaikin tavoin taata lapsille toimivan lapsuuden. Krumme närkästyi verisesti johtajan sanoista mutta nieli kiukkunsa, lasten takia, kuten hän myöhemmin sanoi.

Päiväkoti viljeli omia vihanneksiaan puutarhassa rakennusten takana, ja tarjolla oli kalaa ja vapaana liikkuvan siipikarjan valkoista lihaa, kun taas punaista lihaa oli vain kerran viikossa. Korkeasti koulutettujen lastentarhanopettajien lisäksi tarhassa oli oma kokki, ja ruokalista peittosi terveellisyytensä ja vaihtelevuutensa puolesta keskivertotanskalaisen ruokavalion.

Viikonloppuisin suurperhe söi päivällistä yhdessä, joko Jyten ja Lizzin luona tai kotona Gråbrødretorvilla, mieluiten kaikki seitsemän, ellei heillä sattunut olemaan muita suunnitelmia. Viikonloput olivat yhteistä laatuaikaa ja täynnä jännittäviä retkiä ja hyviä, pitkiä päivällisiä, joiden aikana lapset saivat nousta pöydästä mielin määrin ja syödä sitä, mikä maistui.

Jos joku lapsista piti jostakin ruuasta, myös kaksi muuta olivat innokkaita kokeilemaan. Äidit kannattivat periaatetta, jonka mukaan ruokapöydässä vallitseva vapaaehtoisuus edisti syömi-

seen liittyvää myönteistä henkeä, ja Krumme oli samaa mieltä. Erlendin silmissä se oli totaalista gastronomista anarkiaa. Hän kuitenkin piti suunsa kiinni ja syventyi mieluummin omaan lautaseensa, koska anarkistit olivat joka tapauksessa enemmistönä.

– Tuoremehun jälkeen minäkin haluan maitoa, Nora ilmoitti.
– Todellakin, hän lisäsi, koska oli juuri oppinut sanan ja käytti sitä kaikissa mahdollisissa tilanteissa, joissa halusi korostaa jotakin.

– Jos minun pitää sanoa jotakin hyvää Norjasta, niin siellä on maailman parasta maitoa, Erlend sanoi.

– En voi väittää vastaan, Krumme sanoi. – Enhän ole ikinä maistanut sitä.

– Maailman parasta. En valehtele, Erlend sanoi. – Se johtuu siitä, että lehmät elävät terveellisesti.

– Minkälaisia lehmiä Norjassa on?

– Ne syövät ruohoa, niillä on sarvet ja niistä saa maitoa, Erlend sanoi.

– Onko niillä sarvet? Krumme kysyi. – Luulin että vain härillä on.

Myös Erlend alkoi yhtäkkiä epäillä asiaa.

– Mitä sinä oikein teet? hän kysäisi Krummelta. – Kattiloisiasi?

– Linssikeittoa, johon tulee savustettua sianpotkaa sekä fenkolia, sipulia ja yrttejä erillisessä kulhossa, koska en halua kiehuttaa niitä pilalle.

– Mmm. Kuulostaa mahtavalta. Mutta joka tapauksessa, lehmät laiduntavat vapaasti, Leon, ne hengittävät raitista ilmaa ja syövät puhdasta, vihreää heinää, ja niiden mahassa ruohosta tulee ihanaa maitoa. Tanskassa lehmät ovat navetassa ja syövät jotakin ihan muuta.

– Minäpä olen nähnyt lehmiä, Ellen sanoi. – Ne olivat ulkona.

– Jotkut varmaan ovat ulkona täälläkin, kulta, Erlend sanoi.

– Mutta Norjassa ne laiduntavat korkealla tunturissa, ja siellä ilma on paljon puhtaampaa kuin täällä Tanskassa. Teehän lapsille

vähän lisää voileipiä, Krumme, kai se keitto pärjää itseksensä kaksi sekuntia. Mitä haluatte leivän päälle?

– Juustoa.

– Juustoa.

– Nutellaa.

– Ei. Yksi Nutella-leipä riittää, Leon. Kolme juustovoileipää, Krumme. Ja ruoho on korkealla vihreämpää, ja...

– Norjassa on siis muka ylämaankarjaa, jolla on sarvet? Krumme kysyi.

– Taasko sinun pitää jankuttaa niistä sarvista!

– Kyllä! Meidän pitäisi tehdä niistä juttu BT:hen, kuulostaa niin eksoottiselta. Haluatko espresson, mussukka? Minun on saatava tämä maidon maku pois suustani.

– Sittenhän kahvi maistuu cappuccinolta sitä siemaillessasi. Joka tapauksessa, Norjassa on maailman parasta maitoa. Norja on kuin Sveitsi, Krumme, sielläkin lehmät laiduntavat korkealla vuoristossa eivätkä löntystelee rantakivikossa kuten täällä Tanskassa, mikäli ne ovat ylipäätään ulkona. Minähän en ole varsinaisesti maistanut sveitsiläistä maitoa, mutta siellä tehdään mahtavaa suklaata, ja niin tehdään Norjassakin. Kyse on yksinomaan maidosta.

– Myös belgialainen suklaa on hyvää, vaikka Belgia ei olekaan mikään alppimaa.

– Belgialaisessa suklaassa on kyse yksinomaan täytteestä, Krumme! Tarkoitan nyt puhdasta maitosuklaata! Ja siinä Norja ja Sveitsi ovat ylivoimaisia. Yli-voi-mai-sia.

– Minä haluan kaakaota, Leon sanoi.

– Olet juuri syönyt Nutella-leivän, Erlend sanoi. – Siinäkin on kaakaota. Se riittää arkipäivänä, kulta. Tai... onhan meillä isäni kahdeksankymmentäprosenttista keittosuklaata, sitä melkein pikimustaa, josta hän niin pitää. Haluatko palan sitä, Leon?

– En! Höh...

– Se alentaa kolesterolia. Taidankin ottaa sitä itse pienen palan espresson kylkeen. Onko kolmevuotiailla kolesterolia, Krumme?

– Toivottavasti on, koska se on elintärkeä ainesosa elimistön metabolismissa. Ole hyvä. Sitten haen meille kolesterolilääkettä.

Krumme suuteli Erlendiä otsalle ja laski pikkuriikkisen espressokupin hänen eteensä. Krumme oli hädin tuskin pidempi kuin Erlend silloin kun Erlend istui ja Krumme seiso.

– Nyt muistankin, mitä minun piti kertoa sinulle! Erlend sanoi.
– Sain tietää tänään sellaista, mikä on saanut minut näkemään maailman uusin silmin.

Krumme huokaisi: – Onpa sinussa virtaa. Korvani ovat ihan uupuneet. Normaalisti kolme pientä lasta saa aikuisen miehen korvat soimaan, mutta nyt syy on sinun.

– Odotahan kun kuulet. Olet vain olevinasi herkkähipiäinen, vaikka tämä on mannaa korville.

– En pidä juoruamisesta. Tiedät sen.

– Ei tämä ole juoruamista, Erlend sanoi. – Tiedät hyvin, että inhoan sitä sanaa. Juoruaminen. Kuulostaa ällöttävältä. Tuo mieleen huoraamisen. Kuten tiedät, puhun mieluummin epävirallisesta tiedonvälityksestä. Tämä on kuitenkin kovaa faktaa, ihanaiseni.

– Kakaise sitten ulos, Krumme sanoi, sammutti kattiloiden alta kaasun ja lysähti ruokapöydän ääreen.

– Kyse on Putinista, Erlend sanoi. – Nyt ymmärrän, miksi hän on suuruudenhullu ja haluaa valloittaa maailman. Nyt ymmärrän, miksi hän kuvauttaa itsensä naurettavana machona milloin sukellustukialuksella, milloin yläruumis paljaana hevosen selässä. Ja miksi hän uhittelee muille kansoille, samoin kuin omille maanmiehilleen.

– No, miksi?

– Hän on vain metri kuusikymmentäkolme senttiä pitkä! Se selittää kaiken. Hänellä on melkoiset kompleksit, kuten varmasti ymmärrät!

– Onko se totta? Hyvä tavaton. Siitä meidän pitää kirjoittaa. Todellakin, Krumme lisäsi ja siveli Noran hiuksia. Nora vastasi kiipeämällä hänen syliinsä.

– Ei! Ette saa. Se on epävirallinen salaisuus. Jos kirjoitatte siitä BT:ssä, Tanskalle käy huonosti. Venäjä valloittaa meidät jo

seuraavana päivänä. Venäläinen kuohuviini maistuu hirveältä, Krumme, ei siitä tule mitään. Mutta tämä selittää siis kaiken. Ajattelin vain, että tulisit iloiseksi, koska olet itsekin... metri kuusikymmentäkaksi.

Erlend ehti viime hetkellä nielaista pienen vain-sanan, joka olisi kuulunut lauseeseen.

– Rehellisesti sanottuna vertaan itseäni mieluummin Tom Cruiseen ja Dustin Hoffmaniin, Krumme sanoi ja suuteli Noraa niskaan nostettuaan ensin tummanruskeaa palmikkoa. Noralla ja Ellenillä oli molemmilla pitkät, tummat hiukset, jotka olivat melkein aina palmikolla, koska he vihasivat takkuja ja kiljuivat kilpaa, jos hiukset piti kammata tai harjata perusteellisesti.

– Lyhyistä miehistä tulikin mieleeni, Krumme sanoi. – Muis-tatko, mitä Woody Allen sanoi kerran? Ettei hän voinut koskaan kuunnella Wagneria, sillä hänelle tuli niin kova tarve valloittaa Puola.

– Voi luoja! Kas kun tulitkin maininneeksi Woody Allenin. Minulla nousee melkein karvat pystyyn! Olen ajatellut häntä niin paljon tänään!

– Missä yhteydessä, mussukka? Oletko rakentamassa ikku-naa?

– Olen. Siitä tuli aivan nerokas. En halua kehuskella, mutta siitä tuli. Todellakin.

Nora oli pannut peukalon suuhun ja seurasi heidän sanan-vaihtoaan. Nora oli niin äärettömän kaunis pieni tyttölapsi, että Erlend melkein sekosi sanoissaan eikä voinut olla silittämättä Noran poskea. Ajatella, miten peloissaan ja kauhuissaan he olivat olleet ajatuksesta, että saisivat kolme lasta, ja sitten kaikki olikin ollut aivan yksinkertaista, luontevaa ja arkista. Ei tietenkään alussa, vähän ennen synnytyksiä eikä heti niiden jälkeen, sehän oli ollut pelkkää sekavaa pientä helvettiä, mutta nyt kaikki sujui Erlendin mielestä loistavasti.

Lapset olivat rauhallisia ja tasapainoisia, he kaikki olivat pääs-seet vaipoista jo kauan sitten, eikä heillä ollut pienintäkään muo-dikasta allergiaa tai ruoka-aineyleherkkyyttä. Sitä trendiä Erlend

totisesti ei kaivannut. Jopa hienojen ravintoloiden ruokalistalla piti mainita, sisälsivätkö ruokalajit gluteenia tai kananmunaa tai pähkinöitä tai neljännestaatelin tai kaksi sokerimurua. Se oli nykyajan joukkohysteriaa, ja jos hän olisi ollut kokkina sellaisessa paikassa, hän olisi jo viiltänyt ranteensa auki.

– Kerro siitä ikkunasta, Krumme sanoi.

– Joo! Tiedäthän sen makean antiikkiliikkeen, joka on juuri avattu Gammeltorville?

– Ei, mussukka, en tiedä.

– Etpä tietenkään. Sinähän et ole shoppailija. No, joka tapauksessa. Olen löytänyt läpikuultavaa muovimateriaalia, jolla peitän lasin sisäpuolelta, se on helv... vaativaa työtä, koska pieninkin ilmakupla vähentää tehoa. Asensimme muovin sentti sentiltä, ja nyt se on paikallaan. Tämän muovikelmun ansiosta kaikissa näyteikkunan esineissä on eräänlaista seepianväristä patinaa niin kuin vanhoissa valokuvissa. Ajattelin paljon Woody Allenin Radio Daysia. Siinä elokuvassahan värit ovat sellaisia, kullanhoh-
toisia ja himmeitä, vähän likaisia, en tiedä, miten sen selittäisin, mutta ikkuna on siis täydellinen Radio Days.

– Tuliko siitä upea?

– Arvaa! Aivan huikea. Samanlainen valonsuodatin on saatavana myös lasisena, mutta niin isoon ikkunaan se olisi maksanut omaisuuden. Ehkäpä he harkitsevat sitä myöhemmin. Olipa tuoli tai lipasto miten tylsä tahansa, näyteikkunassa se on kuin vanhassa valokuvassa. Käy katsomassa! Ihmisethän rakastavat nostalgiaa. Voitko ymmärtää tätä menneisyyden nälkää? Voitko käsittää sitä?

– Voin toki, mussukka. Silloin menneisyydestä vain täytyy olla hyviä muistoja.

– Osuit naulan kantaan, Krumme. Ajattelin sitäkin tänään. Että minusta on tullut vastuullinen perheenpää...

– No jaa...

– ...ja kaiken lisäksi tulevaisuuden perheenpää! Ei menneisyyden perheenpää. Olemme perustaneet pienen perheemme nyt, enkä välitä siitä entisestä.

– Onhan meillä minun siskoni ja isäni.
– Ne snobit.
– He ovat olemassa. Ja näemmehän me heitä silloin tällöin.
– Emme kuitenkaan välitä heistä, Krumme. Hekin välittävät vain itsestään ja toisistaan.

– Oletko muuten kuullut pitkään aikaan Torunnista?
– Miksi ihmeessä alat puhua hänestä? Tiedät hyvin, että siitä on iäisyys, muuten olisin kyllä kertonut sinulle. Se oli niin yksi-puolista yhteydenpitoa, me jouduimme aina tekemään aloitteen. Olin vitun kyllästynyt siihen.

Leon nosti katseensa.

– Perin kyllästynyt, Erlend korjasi nopeasti. – Otatko lisää juotavaa, Leon? Smoothien ehkä?

– Siitä tulee maha täyteen, eikä iltapuuroon ole kovin pitkä aika, Krumme sanoo. – Margido joutaa kai samaan kategoriaan, menneisyyden perheen osastolle.

– Aivan oikein. Mikä heitä vaivaa? Onhan heillä puhelin ja postitoimisto ja jopa keskikokoinen lentokenttä! Eivätkä he silti vaivautuneet tulemaan edes lasten nimiäisiin, vaikka tarjouduimme kustantamaan heidän yöpymisensä. Pelkkiä säälettäviä verukkeita. Pöh! Puhukaamme jostakin mukavammasta, vaikka Putinin vaivaisista metristä kuudestakymmenestäkolmesta sentistä.

– No, no. Pärjään hyvin jopa ilman sitä yhtä senttiä.

– Se johtuu siitä, että sinulla on sisäistä voimaa, kaunokaiseni. Ei sinun tarvitse istua yläruumis paljaana hevosen selässä. Tosin se näky harhauttaisi yhden jos toisenkin vihamielisen agitaattorin. Sinä hieroisit rauhaa, Krumme. Mahasi toisi sinulle Nobelin rauhanpalkinnon.

– Mitä aiot lukea heille tänä iltana? Krumme kysyi. – Sillä välin kun teen illallisen valmiiksi?

– Emme ole vielä päättäneet, oma Vladimirini. Otamme siitä selvää kylvyssä.

– Isi sanoi vittu, Leon sanoi. – Varmasti sanoi.

– Enkä sanonut. Kuulit väärin, prinssini. Sanoin... vattu, Erlend sanoi.

- *You lie to our son?* Krumme kysyi.
- Säästäökseni häntä. Se on meidän velvollisuutemme vastuuntuntoisina vanhempina. Suhtaudun siihen vastuuseen hyvin vakavasti. Oletko muuten ottanut juustot jääkaapista? Kai muistat, että olen ostanut sitä ihanaa viikunaleipää, jota voimme syödä niiden kanssa? Jälkiruoaksi?
- Juustot ovat tekeytymässä pöydällä.
- Luojan kiitos. Silloin maailma on taas hyvä paikka elää. Olivat venäläiset tulossa tai eivät.

– VAI NIIN, MIKÄS veijari sinä olet?

Margido ei tiennyt linnuista paljon mitään. Tuo kanervikossa hyppelvä pikkuruinen otus oli rinnasta punainen, muuten se oli ruskea. Punatulkku? Ei, punatulkku oli isompi ja punarin-
taisempi, sen verran hän ainakin tiesi, olihan hän nähnyt luke-
mattomia punatulkkuja sekä Neshovin lintulaudalla että vanhan
ajan joulukorteissa, joissa ne nokkivat tuuheita joululyhteitä
syvien lumihankien keskellä tonttujen kurkistellessa vanhojen
hirsimökkien kulman takaa.

Oikeastaan oli outoa, että hän tiesi niin olemattoman vähän
linnuista, vaikka oli varttunut vain lyhyen kävelymatkan päässä
Gaulosenin luonnonsuojelualueelta, ornitologien pyhiinvaellus-
paikasta. Hänhän tiesi, että lukemattomat muuttolinnut leväh-
tivät Gaulan suistossa ollessaan matkalla pohjoiseen tai etelään.
Hänellä ei kuitenkaan ollut lapsena ollut suksia eikä onkea, hän
ei ollut koskaan käynyt patikoimassa eikä tunturissa, hän ei kai-
vannut sitä, ei pitänyt sitä lainkaan houkuttelevana.

Hän ei ylipäättäen ollut kiinnostunut luonnosta. Hän piti
enemmän asfaltista ja portaista ja tasaisista lattioista, ihmisten
rakentamista järjestelmistä ja moottoriajoneuvoista, ennakoita-
vista ympäristöistä, jotka oli muokattu häntä varten. Läheisin
lintu hänelle oli pääskynen, jonka monet halusivat koristeeksi
kuolinilmoituksen yläreunaan. Ja ne linnut, joista hän luki
Raamatusta. Se oli kuitenkin eri asia, ne linnut olivat vertaus-
kuvia.

– Katsokaa taivaan lintuja, hän sanoi itsekseen, – eivät ne
kylvä, eivät ne leikkaa eivätkä kokoa varastoon, ja silti teidän
taivaallinen Isänne ruokkii ne...

Toki hän katseli mielellään tähtiä ja revontulia pieneltä par-
vekkeeltaan. Ne saivat hänet lähes pyhään tunnelmaan.

Villi luonto maan tasalla ei puhutellut häntä. Totta kai se oli osa luomakuntaa, ja sitä hän auliisti kunnioitti, mutta tämä luomakunta kiinnosti häntä vain teologisessa ja abstraktissa mielessä.

Siinä hän nyt kuitenkin istui, luonnon helmassa, kannon nokassa metsän keskellä, avattu eväspaketti sylissä, aivan tavallisena arkipäivänä maaliskuun alussa.

– Tästä saat. Ole hyvä. En tosin ole taivaallinen Isäsi, mutta voinhan ruokkia sinua pikkuisen, sitä hän kyllä arvostaa.

Margido otti ylimmäisen voileivän päältä paperin, repäisi reilun palan kuorta ja heitti sen rutikuivassa kanervikossa hyppelevälle linnulle. Hätäinen pieni lintu tarttui leivänpalaan ikään kuin siitä olisi käyty kiivasta kilpailua ja lensi sitten raskaassa lastissaan matalalla puunrunkojen väliin ja katosi. Hän seurasi sitä katseellaan. Siipien iskut olivat niin nopeita, että ne erottuivat verkkokalvolla vain epäselvänä väpätöksenä.

Silloin hän pani merkille puiden latvoista kantautuvan kiihkeän linnunlaulun. Olipas täällä paljon lintuja. Sen hän kuuli vasta nyt. Hillitön luritus seurasi toista. Linnuilla tuntui olevan paljon asiaa.

Joidenkin mielestä nämä otukset olivat niin kiinnostavia, että he kiersivät maat ja mannut nähdäkseen vilahduksen jostakin harvinaisesta yksilöstä. Hänen mieleensä tuli Yngve Kotum, Neshovin naapuritilan poika, joka oli ollut lintuharrastaja ennen kuin teki itsemurhan. Miten pitkä aika siitä oli? Vähän ennen äidin kuolemaa, mikäli hän muisti oikein. Yleensä hän muisti ne, jotka hän oli itse haudannut. Se oli tapahtunut vähän ennen joulua neljä vuotta sitten. Hän vilkaisi puihin. Adresseavisenin uutisen mukaan linnuilla oli menossa reviirin merkitseminen ja pariutuminen. *Kaikkien aikojen varhaisin kevät*, kuului päivän lehtiotsikko. *Pesintä on jo täydessä vauhdissa*, jutussa sanottiin.

Talvi oli ollut rutikuiva, ja keväinen lämpö oli alkanut heti joulun jälkeen. Hän ei jaksanut ajatella ilmastomuutosta. Jos oli muu-

Neshovin suvun tarina valloittaa sydämesi!

Paljon on ehtinyt tapahtua yllättäen sikatilan perineelle Torunnille, Kööpenhaminassa asuvalle huikentelevaiselle Erlendille, hautausurakoitsija Margidolle ja Tormod-isoisälle sitten viime tapaamisen. Vuonon rannalla seisova navetta toimii nyt arkkuvarastona, ja Margido löytää itsensä muutosten pyörteistä. Myös Erlendin ja Krummen kaupunkilaiselämä on saanut uusia ulottuvuuksia kolmen pienen lapsen ja näiden hysteeristen äitien, lesbopariskunta Lizzin ja Jytten myötä. Entä mitä tekee nelikymppinen Torunn, joka on tottunut isoihin irtiottoihin ja yllättäviin tempauksiin?

Odotettu *Perintötila*-romaani jatkaa Neshovin suvun ja sikatilan tarinaa, josta kertovat myös *Berliininpoppelit*, *Erakko-ravut* ja *Vihreät näytyt*. Railakkaan rehellinen norjalaisarja kuvaa mutkikkaita perhesuhteita ja elämän vaikeita valintoja lempeän humoristisesti.

"Sikahauskaa kyyneltenkin lävitse!"

LEENA LUMI -BLOGI BERLIININPOPPELIT-SARJASTA

**SARJAN KOLME ENSIMMÄISTÄ OSAA
SAATAVANA POKKARINA**

